

[Lenger]

Jeg vil starte med at sige, at vi gerne vil overveje de foreslåede regler vedrørende retighederne for sagsøgte i ægteskabssager som et led i, at reglerne om fri proces i øvrigt overvejes, men vi synes ikke om den sammenhæng, som ministeren sætter dem ind i. Han ser dem tilsyneladende kun i en økonomisk sammenhæng og tilsyneladende primært ud fra overvejelser om at ændre reglerne for fri proces, sådan at der kan skaffes flere midler til andre former for fri proces. Det synes vi ikke om, fordi ministeren derved kommer uden om at tage selvstændig stilling til, om de nuværende regler faktisk har en selvstændig værdi eller de ikke har det. Hvis de i sig selv indebærer urimeligheder, vil vi gerne være med til at se på dem. En eventuel besparelse skal dog i den sammenhæng udelukkende betragtes som det, man i EF-sammenhæng vistnok kalder for en bifangst.

Dernæst om politiets anvendelse af provokatører. Indtil for få år siden var det slet ikke noget problem; der blev ikke brugt politiprovokatører. VS har flere gange stillet forslag med det sigte, at provokation hverken kan accepteres som et middel i efterforskningen eller i bevisfremkaldelsen. Der har været en række konkrete sager, hvor de afgørende beviser har bestået i handlinger provokeret af politiet eller på foranledning af politiet. Der har været anvendt både politifolk og civile som provokatører. Der har været eksempler på, at provokationen ikke har begrænset sig til at fremkalde en lovovertrædelse, som med sandsynlighed alligevel ville være begået, f.eks. da leverandøren af et kvantum stof end ikke kunne fremskaffe den mængde, som politiprovokatøren bestilte.

Politiprovokatører har også opnået honorar, hvilket for os at se indebærer en alvorlig risiko for retssikkerheden. Og som dette er udformet, skal det tilsyneladende fortsat være muligt. Reglerne indebærer kun, at der ikke må anvendes personer, som befinder sig i et uheldigt afhængighedsforhold til politiet.

Ministerens forslag går ud på det, man kunne kalde en slags begrænset anvendelse af politiprovokatører. F.eks. vil det efter forslaget falde uden for reglerne at forsøge at provokere i en restaurant til at veksle nogle spillemærker, og det er naturligvis godt nok. Men om vi så opstillede de skrappest tænkelige betingelser, ville politiprovokatører fort-

sat være uacceptable. Lad mig lige først sige, at forslaget faktisk ikke opstiller de skrappest tænkelige betingelser, men det er en anden ting. Eksempelvis begrænses brugen af politiprovokatører ikke til politifolk, og det vil fortsat være muligt at undlade at føre provokatøren som vidne i retssalen.

Det vigtigste i ethvert forsøg på overhovedet at opstille betingelser er naturligvis, at provokatører ikke må være med til at fremkalde en forbrydelse, som ellers ikke ville være begået, og at provokatøren ikke må øge forbrydelsens grovhed. Den regel har ministeren med i forslaget, og den indebærer også en stramning i forhold til hidtidig praksis, hvor der jo også foreligger eksempler på, at den senere dømte ikke var i besiddelse af noget stof, da provokatøren faktisk indtrådte i handelen, og hvor man måske godt kan sige, at forbrydelsen ville være blevet begået alligevel, men ikke nødvendigvis af den samme person, hvilket faktisk er et helt centralt spørgsmål, når vi diskuterer individets retssikkerhed.

Selv med denne indskrænkning, som ministeren altså foreslår, står vi imidlertid over for en logisk umulighed, for det vil jo aldrig kunne efterprøves, om forbrydelsen ville være begået alligevel. Selv hvis et stof i en narkosag bevisligt er til stede, kan vi ikke være 100 pct. sikre på, at det også vil blive handlet. Muligheden bør dog i det mindste stå åben, uanset hvilken lovovertrædelse der forventes.

Man kan heller ikke begynde at gøre sig overvejelser om, at den forbrydelse, som forbryderen skal provokeres til, skal være en, som han plejer at gøre sig skyldig i, for provokatører skal jo netop anvendes, når det ikke kan bevises, at hovedmanden er skyldig.

Udgangspunktet for at anvende provokatører er i virkeligheden, at man står over for en person, der er skyldig i et eller andet, men dermed bryder vi jo direkte princippet om, at ingen faktisk er skyldig, før hans sag er prøvet ved en domstol. En bestyrket mistanke er trods alt fortsat ikke det samme som en dom.

Det er som bekendt oftest narkokriminalitet, vi taler om, når vi taler om brug af politiprovokatører. Vi er helt opmærksom på de problemer, som gælder for efterforskningen på narkoområdet, men der er faktisk argumenter, som taler imod anvendelse af provokatører netop på narkoområdet. For helt